

SUOMEN
JAZZLIITTO

Yhdessä kohti kestävämpiä jazzkiertueita

Jazzliiton tiekartta hiilineutraaliin
kiertuetoimintaan 2030

Yhdessä kohti kestävämpiä jazzkiertueita!

Jazzliiton tiekartta hiilineutraaliin kiertuetoimintaan 2030

Jazzliiton ilmastotiekartan tarkoitus on luoda suuntaviivat Jazzliiton strategiatyölle kohti vähäpäästöisempää kiertuetoimintaa ja vastuullisesti kasvavaa jazzmusiikin saavutettavuutta ja alueellista saatavuutta.

Ilmastotiekartta laadittiin Jazzliiton hiilineutraali kiertuemalli -hankkeen tuloksena vuonna 2023. Asiantuntijakumppanina tiekartan laatimisessa toimi Puuni Oy. Tiekartan suunnittelussa on käytetty vuoden 2022 pilottikiertueista saatua tietoa kiertuetoiminnan päästörakenteesta ja sosiaalisista vaikutuksista sekä Jazzliiton strategiaa 2021–2026. Suomen elävän musiikin alan tiekarttahankeen linjaukset huomioitu, jotta hankkeet tukisivat ja täydentäisivät toisiaan.

Tiekartan tarkkuus on tarkoitettu hallitustason strategiatyön päätöksenteon tueksi, eikä yksityiskohtia ole listattu kovin tarkasti. Yksityiskohtaisemmat toimenpiteet esitetään yhdistyksen toimenpidesuunnitelmissa vuosittain.

Tiekartan edistymistä arvioidaan vuosittain hiilijalanjälkimitauksella, johon valitaan soveltuvat mittarit Jazzliiton yleisten tavoitteiden mukaan (kiertueiden kokonaishiilijalanjälki + per kiertue/per konsertti/per osallistuja/per yleisöhenkilö/per mediaosuma), sekä tavoitteiden toteutumisella (kyllä/ei/osittain) vuonna 2026. Valitut toimenpiteet viedään Ekokompassi-järjestelmään ja niiden toteutumista seurataan vuositasolla.

Jazzliitto on sitoutunut tiekartassaan konkreettisiin päästövähennystekoihin lähitulevaisuudessa, mutta kaksivaiheinen suunnitelma jättää myös liikkumavaraa tulevaisuuden mahdollisille muutoksille. Tiekartta on kahden toimintajakson lisäksi jaoteltu neljään pääalueeseen Suomen elävän musiikin ilmastotiekartan (www.viileamusiiikki.fi) teemojen mukaisesti:

Liikenne – Tehokkaasti ja vähäpäästöisesti liikkuen

Energia – Fossiilivapaasti ja energiaa säästäen

Kulutus – Enemmän palveluita, vähemmän materiaaleja

Kulttuurimuutos – Ilmastoviisaus on uusi normaali

Kuva: Krista Kuu

Tiekartan ajanjakso 2023–2026: Omaksuminen

Tiekartan ensimmäisen tarkastelujakson, nykyhetkestä vuoden 2026 loppuun, on tarkoitus antaa konkreettisia työkaluja Jazzliiton kiertueiden päästöjen vähentämiseen sekä tulevaan strategiatyöhön. Tämä tiekartan ensimmäinen jakso on omaksumisvaihe, jossa otetaan käyttöön tähän mennessä hyväksi todettuja käytäntöjä ja luodaan pohjaa jatkosuunnitelmille. Teemana on ”kokeilu ja kommunikaatio” parhaiden käytäntöjen löytämiseksi.

Tavoitteet:

- Ilmastotyö on osa Jazzliiton uutta kokonaisstrategiaa
- Hiilijalanjälkeä on pienennetty ottamalla asteittain käyttöön pilottikiertueiden tutkitut ja hyvät käytännöt
- Uusia toimintatapoja on kokeiltu ja jatkojalostettu yhdessä jäsenten kanssa
- Kiertueiden vastuullisuusviestintää on kehitetty
- Tiekartta 2030 –loppuvaiheen suunnitelmaa 2027–2030 on tarkennettu
- Päästöjen mittaamista ja raportointia on jatkettu järjestelmällisesti
- Välttämättömien päästöjen osalta on jatkettu Suomen hiilineutraaliustavoitteen tukemista, eli sijoitettu kotimaisiin ympäristö- ja ilmastohankkeisiin (ei mahdollista hiilineutraalisuus-termin käyttöä, ainakaan tällä hetkellä)

Jazzliitto sitoutuu sijoittamaan kiertuetoiminnastaan vuosittain aiheutuvat päästöt hiilikredittien kulloisenkin hinnan mukaan kotimaisiin ilmastohankkeisiin seuraavasti:

2022

omatuotantoisten kiertueiden päästöistä kuljetusten ja majoitusten osuus sekä pilottikiertueiden päästöt kokonaisuudessaan.

2023

omatuotantoisten kiertueiden päästöt kokonaisuudessaan.

2024–2026

omatuotantoisten kiertueiden päästöt kokonaisuudessaan sekä kiertuebussin koko vuosittainen käyttö ajokilometrien mukaan.

Toimenpiteet:

Tavoitteet voidaan pilkkoa konkreettisiin toimenpiteisiin koko Suomen elävän musiikin alan ilmastotiekartan teemojen mukaisesti:

LIIKENNE

Suunnitellaan kiertueet vielä nykyistä vahvemmin siten, että vältetään ylimääräistä matkustusta. Kiertueet toteutetaan yhteen putkeen käymättä välipäivinä kotipaikkakunnalla. Vähennetään matkustuksesta aiheutuvia päästöjä toteuttamalla pitkät siirtymät majoituskohteeseen junaverkon varassa.

Lyhyemmät siirtymät junaverkon, majoituskohteen ja kiertuepaikkojen välillä toteutetaan sähköautolla (vuokra).

Toteutetaan myös residenssikiertueita, joissa majoitutaan yhdessä majoituskohteessa, josta siirrytään päiväkohtaisesti kiertuekohteisiin. Residenssikiertueet ovat hyvä tapa edistää myös Jazzliiton saavutettavuustavoitteita. Jos päivässä on useampi konsertti (esim. koulukonsertti päivällä), siirtymämatkat lyhenevät väistämättä.

Siirtymä pois Jazzliiton oman dieselajoneuvon hallinnasta viimeistään 2026 aikana. Vuokraamalla pystytään hyödyntämään uudempaa ja vähäpäästöisempää kuljetuskalustoa. Ajoneuvon omistaminen on organisaatiolle myös kustannus- ja resurssikysymys.

Oman auton omistamisesta mahdollisesti vapautuvat taloudelliset säästöt voidaan suunnata jäsenten laite- ja kalustohankintojen tai muun toiminnan tukemiseen.

Vähäpäästöisyyden periaatetta edistää myös äänitekniikan ja instrumenttien vuokraaminen/lainaus konserttipaikkakunnalta, jos konserttipaikalla ei ole omaa kalustoa. Myös akustiset kiertueet edistävät kevyempää liikkumista, kun tekniikka ei ole lisäpainona ajettaessa pitkiä matkoja. Jazzliiton kalustoa voidaan käyttää tarvittaessa, mikäli vuokraaminen tai lainaus ei ole mahdollista.

ENERGIA

Hyödynnetään majoituskohteissa mieluiten tasokasta huoneistomuotoista asumista hotellimajoituksen sijaan. Yhden hengen hotellihuoneen päästöjen arvioidaan olevan noin 8 kertaa vastaavan huoneistomajoituksen päästöjen verran. Majoitusvalinnassa otettava huomioon kiertueosallistujien yksityisyys ja palautuminen.

Kiertuepaikoilla pyritään ottamaan huomioon energiakulutukseen liittyvät asiat kuten uusiutuvan energian käyttö ja turhan kulutuksen vähentäminen. Tapahtumapaikoilta tiedustellaan ilmastoasioista ja aina kun mahdollista, valitaan hiiliviisas tapahtumapaikka.

KULUTUS

Ruokailuissa ja tarjoiluissa suositellaan vihreiden riderien avulla kasvis- ja vegaanisia vaihtoehtoja.

Vältetään turhaa kiertuerekvisiittia ja oheistuotteita, ja tehdään viestintää digitaalisesti printtimateriaalien sijaan. Jos tehdään printtimateriaalia, se tulisi suunnitella uudelleenkäytettäväksi.

Pidetään mielessä, että myös ostopalveluilla on omat päästönsä. Pyritään arvioimaan ostopalvelun päästöjä jo tilausvaiheessa, arvioimaan tarpeellisuutta ja suositaan vähäpäästöisempiä ratkaisuja.

KULTTUURIMUUTOS

Sisällytetään tavoitteellinen ilmastotyö osaksi Jazzliiton uutta strategiaa (kuluva strategiakausi päättyy 2026). Muutos lähtee hallituksen strategiatyöstä, joka muodostaa suuntaviivat operatiiviselle toiminnalle. Hallituksen tahtotila ja sitoutuminen vastuullisuuden kehittämiseen mahdollistaa resurssit operatiiviselle muutokselle, ja strategia muodostuu konkretiaksi.

Huomioidaan ympäristövaikutukset Jazzliiton jakaman yhteistuotantotuen kriteereissä. Jazzliitto voi esimerkiksi pyytää kiertueelta päästölaskentaa sekä määrittää myöntämiinsä tuotantotukiin ympäristökriteerit. Annetaan selkeitä työkaluja ja ohjeistuksia artisteille, tuottajille sekä järjestäjille, jotta he voivat suunnitella ja arvioida toimintansa vähäpäästöisyyttä entistä paremmin, myös Jazzliiton kiertueiden ulkopuolella.

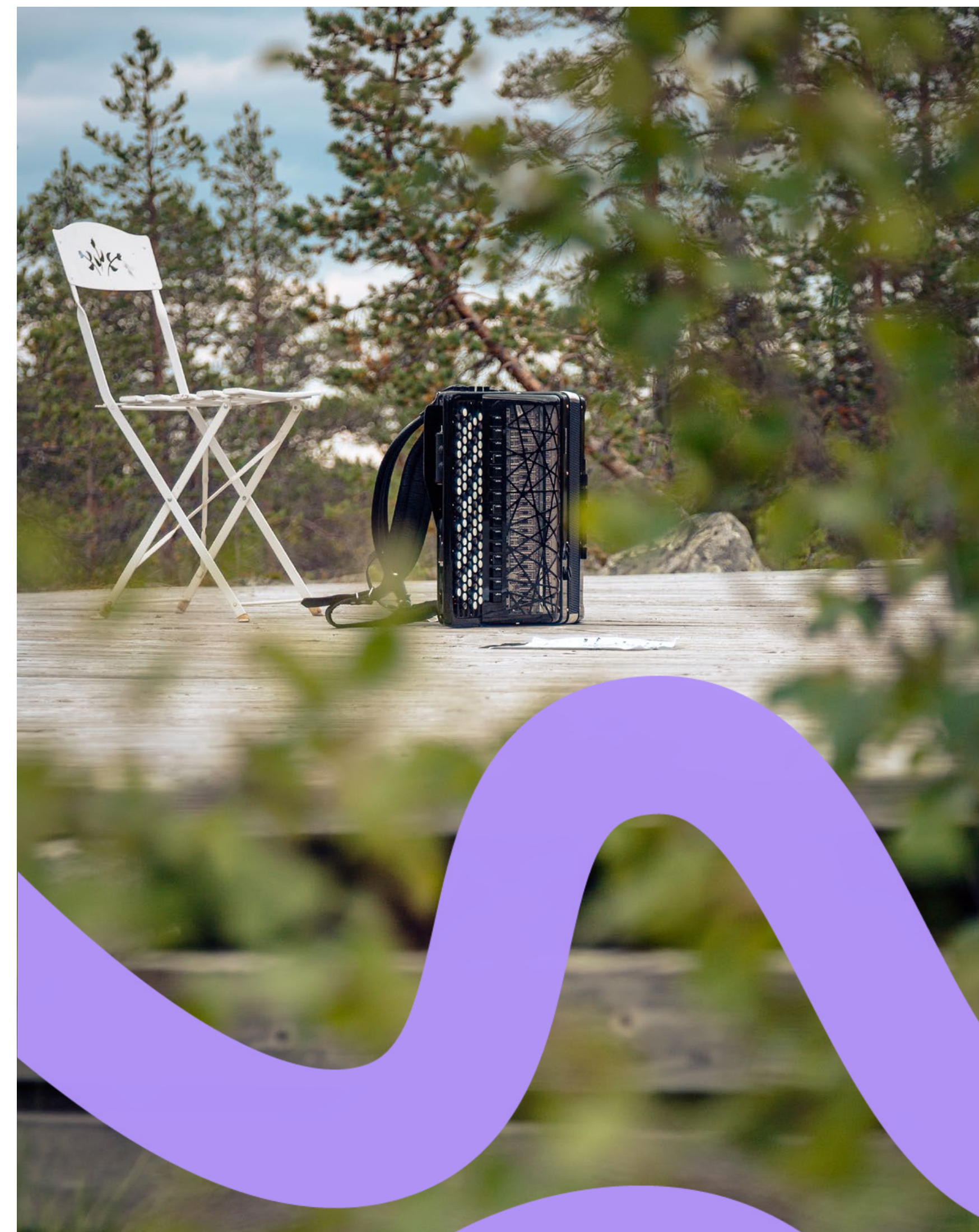
Seurataan kehittymistä ja palautetta toteuttamalla kevyitä kyselyitä kiertueen osallistujille.

Viestitään Jazzliiton strategiasta sekä suunnitelmista avoimesti ja positiivisesti. Ympäristövastuun tarkoituksena ei ole lopettaa tai vähentää toimintaa, vaan tehdä asioita vastuullisemmin ja löytää sitä kautta uusia mahdollisuuksia sekä kumppanuuksia.

Määritetään, millaista vaikuttavuutta (kädenjälki) Jazzliitto kiertueidensa ilmastotyöllä tavoittelee, ja suunnitellaan vaikuttavuushankkeita. Mietitään miten Jazzliitto pystyisi jatkossa vaikuttamaan sidosryhmiensä päästöihin omien tekojensa ja viestinnän kautta. Mahdollista myös nostaa esiin muiden tekemiä positiivisia tekoja.

Välttämättömien päästöjen ilmastotekohyvitysten sisällyttäminen kokonaissuunnitelmaan ja budjetointiin.

Tiekartan ensimmäisen vaiheen pääpaino on jo selvitettyjen asioiden viemisessä käytäntöön sekä seuraavan strategiakauden suunnittelussa. Viestintä on erityisen tärkeässä roolissa, kun poiketaan totutuista toimintamalleista ja rakennetaan kulttuurimuutosta yhdessä jäsenistön ja sidosryhmien kanssa.

Kuva: Krista Kuu

Tiekartan ajanjakso 2027–2030: Vaikuttavuuden kasvattaminen

Jazzliiton oma kiertuetoiminta on monimuotoisuudestaan huolimatta säännöllisesti toistuvaa ja yhdenmukaista, mikä johtaa siihen, ettei päästövähennyksiä pysty tekemään loputtomasti. Keskipitkän aikavälin suunnitelmassa panostetaan siten hyvien käytäntöjen juurruttamiseen ja oman vaikuttavuuden laajentamiseen.

Tavoitteet:

- Jazzliiton vähäpäästöisiä kiertuemalleja toteutetaan rutiininomaisesti
- Ilmastotavoitteet ja –toimenpiteet on kirjattu Jazzliiton strategiaan, ja niistä viestimisestä on tehty ohjeistus vastuullisuusviestinnän suunnitelmaan
- Tavoitteet on päivitetty hiilineutraaliuden osalta vastaamaan ajanmukaisia ohjeistuksia ja hyviä käytäntöjä
- Välttämättömien päästöjen hyvitysmenettely tai ilmastoteot on valittu tukemaan ilmastotavoitetta ajantasaista lainsäädäntöä ja ohjeistusta noudattaen
- Jazzliiton vaikuttavuus sidosryhmiensä ilmastotyöhön on lisääntynyt
- Jazzliiton kansainvälisiä kiertueita tuotetaan hiiliviisaasti, yhteistyössä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa

Toimenpiteet:

Tavoitteet voidaan pilkkoa omaksumisjakson 2023–2027 aikana edelleen konkreettisemmiksi toimenpiteiksi koko elävän musiikin alan ilmastotiekartan teemojen mukaisesti, pääpainona kulttuurimuutos.

KULTTUURIMUUTOS

Lisätään ilmastotyö osaksi Jazzliiton strategiaa siten, että tavoitteet ja toimenpiteet vastaavat ajankohtaista lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä. Vastuullisuuden ja ilmastotoimien perusajatukset varmasti säilyvät ennallaan, mutta niihin liittyvät työkalut, termit ja regulaatio muuttuvat tällä hetkellä nopeasti.

Lisätään vaikuttavuutta Jazzliiton sidosryhmiin. Vaikuttavuus voi olla sidosryhmien päästöjen pienentäminen tai muiden hyvien ympäristötekojen esiintuominen. Tässä tiekartassa keskitytään ilmastovastuullisuuteen, mutta vastuullista vaikuttamista voi olla yhtä lailla luonnon monimuotoisuuden edistäminen, vesistönsuojelu tai sosiaaliset teemat, kuten yhdenvertaisuuden edistäminen.

Jazzliitto, liiton kiertuetoiminta ja Suomi ovat monessa mielessä verkostoitumisen ja ympäristöhankkeiden edelläkävijöitä, joten yhtenä vaikuttavuuden osa-alueena ilmastosaamista kannattaa viedä myös kotimaan rajojen ulkopuolelle – kotimaisen jazzin lisäksi. Tästä syystä nähdään, että kansainvälinen verkostoituminen ja yhteistyö kannattaa olla yhtenä keskipitkän aikavälin tavoitteena.

Jazzliiton hiilineutraali kiertuetoiminta / Tiekartta 2030

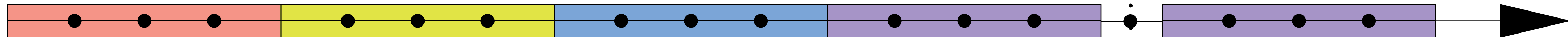

2026

Suunnittelu, kokeileminen ja kommunikointi - Omaksuminen

2027-2030

Vaikuttaminen ja kansainvälisyys

Liikenne

- Yhtäjaksoinen ja optimoitu kiertuematkustus
- Juna + sähköauto
- Residenssimajoitus ja lyhyet päivämatkat
- Päivä- ja iltakonserttien yhdistely
- Omasta ajoneuvosta luopuminen
- Paikallinen backline ja esitystekniikka

Energia

- Huoneistomajoitus ja todennettavasti matalapäästöiset hotellit
- Huomioidaan konserttipaikkojen energianlähde ja -tehokkuus

Kulutus

- Konserttipaikoilla maittavaa kasvisruokaa
- Ei kertakäyttöisiä materiaaleja
- Huomioidaan ostopalveluiden päästöt

Kulttuurimuutos

- Hallituksen strategiatyö
- Jäsenpalveluiden, matkatukien ja yhteistuotantojen kehittäminen
- Seuranta
- Muutosviestintä ja jäsenten osallistaminen
- Ilmastoteot

Kulttuurimuutos

- Strategian sopeuttaminen ajan vaatimukseen
- Suunnitelmallinen vaikuttaminen ja arviointi
- Kansainvälisen vaikuttavuuden lisääminen

Tavoitteet 2026

- Vastuullisuus ja ilmastotyö osa kokonaisstrategiaa.
- Pilottikiertueiden tutkittujen ja hyvien käytäntöjen käyttöönotto.
- Uusia toimintatapoja kehitetty ja jatkojalostettu yhdessä jäsenten kanssa.
 - Vastuullisuusviestintää kehitetty.
 - Keskipitkän aikavälin suunnitelman tarkentaminen.
 - Päästöjen mittaamisen ja raportoinnin jatkaminen.
- Kotimaiset ilmastoteot välttämättömien päästöjen osalta.

Tavoitteet 2030

- Hiiliviisaiden kiertueiden rutiininomainen toteuttaminen.
- Sopeutuminen ajan regulaatioon.
- Vaikuttavuuden lisääminen.
- Hiiliviisaus kansainvälisessä toiminnassa.